શ્રી પરમાત્માને નમઃ

રણજીતસિંહ

નાટકનો સંક્ષિપ્ત સાર અને ગાયનો.

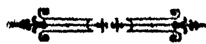
લેખકઃ

ગૌરીશંકર આશારામ વૈરાટી.

(કનક કેશરી, દુર્ગાદાસ, બાલવીકા, હંસા હેલન વગેરેના લેખક)

(સ્વ૦ ત્ર્યંબકલાલ દેવશંકર રાવળ સ્થાપીત)

શ્રી વાંકાનેર આર્ય હિતવર્ધક નાટક કંપની.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

હીમતલાલ ત્ર્યંબકલાલ-રાવળ.

માલીક-શ્રી વાંકાનેર આર્ય હિતવર્ધક નાટક કંપની.

પર્લ ઓપેરા હાઉસ કરાચી.

આવૃતિ ૪ થી. પ્રત ૧૦૦૦.

નંદરામ બીલ્ડીંગ ભીમપુરામાં આવેલા આનંદ સાગર પ્રેસમાં નંદરામ પીતાંબરદાસ જોશીએ તેના પ્રસિદ્ધ કર્તા માટે કરાચીમાં છાપી.

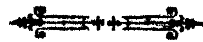
વિક્રમાર્ક ૧૯૮૪] [ઈ. સ. ૧૯૨૮

મુલ્ય ૪ આના.

શીખ સમ્રાટ

રણજીતસિંહ.

પાત્ર પરિચય.

પુરૂષ પાત્રો.

રણજીત સિંહ—પંજાબ કેશરી, શીખ સમ્રાટ.

ખરક સિંહ—પંજાબનો યુવરાજ.

લાલસિંહ—શીખ સેનાપતિ. (વીકારી, સ્વચ્છંદી અને રાજ્ય લોભા

હરિસિંહ—શીખ સમ્રાટનો વફાદાર સરદાર હરીપુરનો જાગીરદાર

આજીમખાન—કાશ્મીરનો સુબો.

જબ્બરખાન—કાશ્મીરનો સેનાપતિ.

રંગીલ—ડહાપણનું કામનું મનન કરનાર ભોળો વણીક.

વીલાસી—અનાચારી વૈદ.

વંઠેલ—તેનો છકેલ છોકરો.

દેવલો—વૈદનો નોકર.

મુજફરખાન—મુલતાનનો સુબો

શીવાય દરબારીઓ, વજીર સેનીકો વીગેરે વીગેરે.

સ્ત્રી પાત્રો.

જીન્દા—(જીંદન) એક અધોકુળની સ્વચ્છંદી સુંદરી.

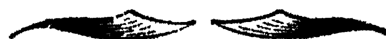
પન્ના—(હિંગન) પંજાબની પટરાણી.

ખન્ના—લાલસિંહની ભાણેજી, ખરકસિંહની સ્નેહસ્વામિની.

રૂપાળી—સ્ત્રી ચરીત્રથી ભરપુર, રંગીલની સ્ત્રી.

દેવલી—રૂપાળીની દાસી.

તદુપરાંત સખી સાહેલીઓ નાયકાઓ નર્તકીઓ વગેરે.

રણજીતસિંહ
નાટકનો સંક્ષિપ્ત સાર.

અંક પહેલો.
બાળાઓની પ્રાર્થના.

પ્રવેશ ૧લો—(મુલતાનનો ગંજાવર કીલ્લો.

પ્રથમના યુદ્ધમાં કેદ પકડાયલા હરીસિંહના દેશભક્તિમય દીવ્ય હૃદયોગાર છુપાઇને સાંભળતા રણજીતસિંહના આશ્વાસનોદગાર, સુબા મુજફ્ફર તથા જબ્બરખાનના હરીસિંહને શીખ યુધ્ધમાં સામેલ થવા સબંધી વીવાદોદગાર હરીસિંહનો ઇન્કાર, જબરખાનનો તેના ઉપર બળાત્કાર, રણજીતસિંહ અને ખરકસિંહથી હરીસિંહનો ઉધ્ધાર, મુલતાનની હાર સુબાનો સ્વર્ગ સંચાર, જબરખાન પસાર અને લાલસિંહની લુચાઇનો પ્રથમ પદ પ્રહાર,

ટેબલો.

પ્રવેશ ૨જો:—(રસ્તો)

જુવાન સ્રીને પરણ્યા પછી બુઢા ધણીએ પોતાની સ્રીને કબજામાં રાખવી, "એ પણ એક ડહાપણનું કામ છે" એમ જાણી રંગીલે પોતાની સ્રી રૂપાળીને પરણ્યા બાદ રાત દીવસ પોતાના કબજામાં રાખવી છતાં રૂપાળીએ, પોતાના બુઢા ધણીની આંખોમાં ધુળ નાખી વીલાસી વૈદ સાથે પ્રેમ જોડવો, વૈદના દીકરા બંઠેલનું રૂપાળીપર આશક પડવું. રૂપાળીની દાસી દેવલીને વૈદનો નોકર દેવલાનું પ્રથમ પ્રેમ દર્શન સ્રીચરીત્રનો આબેહુબ ચીતાર.

પ્રવેશ ૩જો:—(શીખ રાજદરબાર.)

શીખ સમ્રાટનાં મુલતાન વિજય સબંધી મંગલ ઉદગાર જાત્યાભિમાની હરીસિંહનો રત્કાર—લાલસીંહનો અંતસ્વીકાર —અને સમ્રાટના કાશ્મીરપર સત્વર સ્વારી લઇ જવા સબંધી ચીર વીચાર.

[illegible]—(લાલ[illegible]

સ્વલ્પ સમય માટે મા[illegible] .. આવેલા [illegible]
મુકેલી પન્નાનો સહચારીઓ સાથે શાબ્દિક ઝંઝાર-મ
મદાંધ વિચાર પન્નાના શિક્ષણીય ઉદગાર-લાલસિંહ
ખરકસીંહ વચ્ચે વૈમનસ્યનો અંગાર મામાના-તમંચાન
માંથી પન્નાએ યુવરાજ ખરકસિંહનો કરેલો ઉધ્ધાર-
ખરક વચ્ચે પ્રણય સંચાર.

પ્રવેશ ૫ મો:—(અંતઃપુર-જીંદનાલય.)

સંસાર શેતરંજપર જીંદન અને લાલસીંહ શિકારી જાળ બિછાવે છે. રણજીત આવે છે.—જીન્ના તેને કૃતિમ પ્યારમા ફસાવે છે—શરાબથી સાનભાન ભુલાવી નિદ્રાધીન બનાવે છે. પછી કાળરાત્રી સમે કાળી કટારી કંથના કંઠપર ચલાવે છે. દરમીયાન પતિપરાયણ પન્ના પીશાચિણી જીન્નાને અટકાવેછે. સમજાવે છે. મનાવે છે. પરંતુ પરીણામે તો જાલીમ જીન્ના જાગ્રત થયેલા રણજીત સમક્ષ પન્નાનેજ પકડાવે છે. અને ખુની જણાવી દેશનિકાલ કરાવે છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો:—(રંગીલનું ઘર.)

વીલાસીને પોતાને ઘેર બોલાવા માટે રૂપાળીએ વીલાસીને ઘેર દેવલીને મોકલવી વીલાસી બદલ વંઠેલને બોલાવી લાવવો રૂપાળીનું વંઠેલપર આશક પડવું વીલાસીનું આગમન. બાપ દીકરા વચ્ચે તકરાર, રંગીલનું આવવું, વીલાસીનું પસાર થવું, વંઠેલે છુપાઇ જવું રૂપાળીની ચાલાકી.

પ્રવેશ ૭ મો:—હરિપુરનું પ્રમોદઉદ્યાન.)

દેશ નિકાલ થયેલી પન્ના સમયની બલીહારીપર વિચાર કરતાં યોગેશ્વરી રૂપે ઉદ્યાનમાં દરમ્યાન લાલસીંહ કાશ્મીરના સુબા તથા સેનાપતિ સાથે મહાલયને લાહ્ય લગાડી અત્રે આવેલા ખરકસીંહને ઠાર કરવાની યુક્તિ આદરે છે. ભોજપત્રમાં આ બીના લખી યોગેશ્વરી યુવરાજને સચેત કરે છે. તેટલામાં તોફાની ત્રિપુટી અચાનક યુવરાજપર હુમલો કરે છે. લડાઇ-મહાલયમાં આગ-અને પરાજય જણાતાં લાગ જોઇ સુબો તથા સેનાપતી પલાયન પંથે પરવરે છે.

ટેબલો.

રણય)

હરીપુરના સંગ્રામ સંબંધી પન્નાનું વીવરણ, લાલસીંહ અને અમૃતસરથી આવતી જીંદનનું મીલન, પુનપ્રપંચ પાવક પ્રસીરણ, હરીસીંહને પોતાના પક્ષમાં લેવાની બંનેની ફરેબી જાળ નીમકહલાલ હરિસીંહનું દ્રઢ મન બાદ લડાઇનું કહેણુ લઇ હરીસીંહનું કાશ્મીર તરફ ગમન.

પ્રવેશ ૨જો:—(ખન્નાનો મહાલય)

ખન્ના ખરકનું સ્નેહ ઝરણુ, કાશ્મીર સેનાપતી જબર ખાન સાથે લાલસીંહનું આગમન, લાલસીંહની લુચ્ચાઇથી જબરખાનનાં હાથે ખન્નાનું હરણુ.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૩જો—(વીલાસી વૈદનું ઘર)

રૂપાળીને ત્યાં ન જવા માટે બાપ દીકરાની અરસપરસ કરેલી પ્રતીજ્ઞા પોતાને ત્યાં આવવા માટે રંગીલનો આગ્રહ બગ ભગત બાપ બેટાની આનાકાની.

પ્રવેશ ૪થો—(રણજીતસીંહનો મહાલય.)

લાલસીંહને જીંદનનો કુટીલ કકો યોગેશ્વરી માર્ફત રણજીસીંહને ખન્નાના હરણુ સંબધી મળેલા સમાચાર કાશ્મીર પર ચઢાઇ કરવા ખરકકુમારને હુકમ.

પ્રવેશ ૫મો—(કાશ્મીરનો દરબાર)

એલચી તરીખે આવેલ હરીસીંહ નલવાને કાશ્મીરના સુબાએ ફરેબથી કેદ કરી જેલમાં મોકલવો. ખન્નાને લઇ જબરખાનનું આગમન ખન્નાના પાસે સુબાની પ્રેમ માગણી ખન્નાનો ઇનકાર, સુબાનો બળાત્કાર, હીંદુ કન્યાનું શીયળ બચાવતાં કાશ્મીરના વજીરનું સુબાના હાથે ખુન.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૬ઠો— (રંગીલનું ઘર)

વંઠેલ ને રૂપાળીનું પ્રેમ મીલન દેવલીનું આગમન

ચારી સંબંધી દેવલ
રંગીલનું ભરમાવું.

પ્રવેશ ૭મો—(કાશ્મીરનો દરબાર)

ખન્ના સાથે સાદી કરવા હરીસીંહ પાસે સુબાની માગણી હરીસીંહનો ઇન્કાર ખન્ના પર બળાત્કાર કરવાની તૈયારી ખરકસીંહનું આગમન, સુબાનું પસાર થવું જબરખાન બંદીવાન.

ટેબ્લો.

અંક ત્રીજો

પ્રવેશ ૧લો—(સ્થળ અરણ્ય.)

બંદીવાન જબ્બરખાનને લાલસીંહ પ્રંપચ પોથીનો પાઠ પઢાવે છે ખરકસીંહ રાજભકતના ખુનનો પ્રતિશોધ લેવા આવે છે. જબ્બરખાન લાલસીંહની સુચના મુજબ વાગ્વીધા વિધા ચલાવે છે. ખરકસીંહને દયા આવે છે. અને "**ક્ષમા વિરસ્ય ભુષણુમ**" એ શાસ્ત્ર સિધ્ધાંતને અનુસરી જબ્બર ખાનને ક્ષમા આપે છે અને આ ઘટનઃ પર લાલસીંહ પોતાની લુચ્ચાઈનું યંત્ર ચલાવે છે.

પ્રવેશ ૨જોઃ—(રણુજીતસીહનું વિશ્રામ સ્થાન)

કાશ્મીરી જંગની કથની લાવનારી યોગેશ્વરી (પન્ના) ને જોઇ રણુજીતસીંહને પોતાની દેશનીકાલ કરેલી હીણુભાગિની પન્નાનું સ્મરણુ થાય છે જીન્ના આ ભાવના જોઇ ક્રોધીત થાય છે પ્રતીકુળ સમય હોવાથી પન્ના ત્યાંથી પસાર થાય છે બાદ લાલસીંહનું આગમન તથા કાશમીરી યુધ્ધનું વીવરણુ તથા રાજ કેદીને રાજાજ્ઞા વીના મુકત કર્યા બાબત ખરકપર દોષારોપણુ પીતા પુત્ર વચ્ચે વીચ્છેદ ખરકસીંહ કેદ લાલસીંહને જીંદનની આંતરીક ઉમંગી ઉમેદ.

ટેબ્લો.

ઠલ્ગુ ાશાકમાં રૂપાળીને ત્યાં આવવું
ાલ પાસે તમા ન ભ્રમ ખુલ્લો કરવો રૂપાળીના
ાત્રથી દેવલી પર રંગીલનો રોષ.

ાશ ૪થો—(જેલ)

ખ ધીવાન યુવરાજ ખરકનો આંતરીક અફસોસ લાલસીંહ
જીંદનનો રોષ કર્મનો દોષ અને બાહોશ રણજીતસીંહ
ખન્ના તથા પાટરાણી પન્નાના પ્રભાવે નીર્દોશ યુવરાજનો
ઉ ોકોશ લાલસીંહને જીદન કેદ.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૫મો—(રસ્તો)

દેવલા દેવલીની નીરદોશ વર વહુની રમત.

પ્રવેશ ૬ઠો—(કાશ્મીરનો કીલ્લો)

કીલ્લાપર ખરકકુમારનો હુલ્લો, સુબો આજીમખાંન તથા
સેનાપતી જબરખાન રણજીતસિંહના હાથે કેદ,

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૭મો—(રંગીલનું ઘર)

રંગીલે પ્રત્યક્ષ પરિક્ષા કરી અનાચારી રૂપાળી વીલાસી
વૈદ અને વંઠેલને સજા આપવી. દેવલા દેવલીનો હસ્ત મેળાપ.

પ્રવેશ ૮મો—(શીખ દરબાર)

ગુન્હેગારોનો ન્યાય થાય છે, પ્રભાવશાળી પન્નાની યુકતિના
પ્રભાવે સમગ્ર કેદીઓ રૂદ્ર રૂપધારી રણજીતસીંહના ઉગ્રકોપા
નળમાંથી ઉગરી જાય છે. પાટમહીષી પન્નાના હસ્તકથી
ખન્ના—ખરકસીંહનો હસ્ત મેળાપ થાય છે સાથે અમારો
નાટય પરમ દયામય પ્રભુની દયાથી સમાપ્ત થાય છે.

ૐ

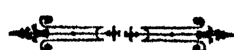
આનંદ ! આનંદ ! આનંદ !

સમાપ્ત.

શીખ .ટ

રણજીતસિંહ

નાટકનાં ગાયનો.

અંક પહેલો.

મંગળાચરણ.

બાળાઓ— (૧)

વારી વારી વીભુનરની બલીહારી
શીવ સુખકર જય જગધર પરમ પુનીત પ્યારી
પ્રભુ ત્હારી કૃતી ન્યારી.........મનહારી—વારી૦
પાપતાપ હરકર કરૂણા ગોવીંદ ગીરધારી,
ધરણી ધારી તું સુખકારી ભારી તું;
સુખદ સુભગ સારી શીવ કરૂં સેવા તારી મુદકારી.

સાજનીયાં— (૨)

ગીન ગજરોરે છોટા લાડીનો મજરો—
ગુંથી લાવરે માલણ મારો ગીન ગજરો—
શેરીએને શેરીએ પનો સંચર્યા મોહનજી
સામૈયા આવે છે મારા સાથ મારા રાજ—ગુંથી

વી—રં—રૂ—દે— (૩)

કીધો આભારી આજ; મને વાલા વૈદરાજ;
ફ્રી લેવાને કાજ; ઘેર આવજો
વારૂ આવીશુ ઘેર; હશે આપની જો મ્હેર;
થશે રોજ લીલા લેર; ઘેર આવજો.
મડાથી મીઠળ બાંધ્યું મે નામનું પુરણ તમે પીયુ પ્યારા
આપુ જોબન આ અમુલી દામનું લુટો લાલનજી મારા

.. બા થયાં ...બાં હમારા ડંકા બજાવો સારા
.ડીંગધા, કડીંગધા, કડીંગધા,
ાગે ડંકા પર ડંકા; ફાવ્યા છે વૈદ બંકા
ારે જીતી લંકા, પાછા ઘેર આવજો.

ના— (૪)

ની વસંતરે ચમકાવે ચીત
તી ચમકાર વેલીવળી
યું જોબનીઉં મારૂં, જોબને ઝુલરે.
વાયુ વહેરે વીરહી ઝબુકેરે—ચલકાવે
વસુધાની વાડી ખીલી શી હરિયાળી
કુસુમો ખીલીરે કળીયે કળીયેરે

ખન્ના તથા દાસીઓ— (૫)

અહો સાહેલી શોધીલે રસીયો સુજાણુ
લેવા લાખેણી લ્હાણુ (૨)..........સાહેલી૦
પીયુ પંખીની પ્યારી પંખીણી પીજો પ્રિતીના પાન
બસ—જાવ—જાવ
અરે શાને શરમાઓ ઝટ જાઓ (૨)
આ શી માંડી છે મોકાણુ...............સાહેલી.

ખરકસીંહ અને ખન્ના— (૬)

બાંધી મને પ્યારી તેં પ્રેમની દોરી.
સુભગ સુખદ સુખ થાય પુજુ પાય સોંપીકાય—બાંધી.
જાદુની જાળ ઢાળી લીધો આ પંખી પાળી.
ભુરકીથી ભુલ્યો બધું ભાન—
ચુકયો સાન લાગી તાન—બાંધી.
માલણુ હું કુલવાડી મોહન છો કુલમાળી
કળી અલી વીણુ અકળાય ને સુકાય કે કરમાય—બાંધી

જીંદન— (૭)

આવો આવો (૨) રસલોગી રસીકા તલપી રહી.
સરોવર પ્રેમમોતી ચર હંસણી હું મોતી

. સુકા.... ક્યાં છ
વારી અલગ કરી લઉં છું મોતી હું ચણી
બની હું કુમુદા કુમળી થાનું છું ક્ષીર સીંચું
રાચું છું રસનું બીંદુ યાચું છું ઉગતો ઇંદુ
આવો આવો (૨) તલસાવો નહી હું તલસી રહી

જીંદન— (૮)

પીયો રસ ઘેલા પ્યાલી પ્રીતીની આ છબીલા.
અંતરની હાટડીથી જોતીતી વાટડી હું
પ્રીતી પ્યાલી કરમાં ઝાલી—પીયો૦
હૈયાના તાર ખોલી દઉં છું પ્રેમથી ઝબોળી
મોહન મોરા પ્રિય પ્યારા—પીયો૦

રૂપાળી રંગીલ— (૯)

ચાલો પાતળીયાજી પ્રેમેથી પધારી બળતી ઠારો
વેર્યા ફુલ કંઇ સેજ મહી પધારી બળતી ઠારો (૨)
વાહ સલુણી સ્નેહ તમારો રાખો તેવો રાખશો.
ડાહી ડમરી બકી દેશો ના—ના—ના
કુવે કે હવાડે પડુ ભડુડુડુ ભુડ
પાછળ વાગશે પપુડુ બોલે પુ—પુ—પુ
હુકમ ફરમાવો કદરદાન
કહુ છું કે બેશી જા પગ વગર ઉભી થા
ભુલી ગઇ થપડખા—અરે વારે તોરો પ્રેમ—

યોગેશ્વરી— (૧૦)

નીચ નરને નારને છે, સુખ આ સંસારમાં
પુન્યશાળી પ્રાણીયો, પીડાય જગ અંધારમાં
છે કળીનો કાયદો; કે, ગાયની ગરદન છુરી
સીંહની સામા થશે, કો—વીરલા સંસારમાં..........નીચ
સ્વાર્થને માટે, હજારો જીવની હાની કરી,
જાણતાના એ અમર રહેવું નથી સંસારમાં..........નીચ.

અંક પહેલો સમાપ્ત.

–: બીજો.

.ના (યોગેશ્વરી)— (૧૧)

સત્ય સિંધુ શ્યામ સ્વામી સાહ્ય થાઓ શામળા,
ભવ્ય છે વિપત્તિ જાળ ટાળ કષ્ટ શામળા—સત્ય૦
તારી થાય જો કૃપા થાય સુખજ સર્વદા,
કર્ણધાર કાનુડા તાર તરણી તું તદા—સત્ય૦

યોગેશ્વરી— (૧૨)

અરે ઓ જુલમીઓ જાલીમ જરા લાજો તમે તનમાં
તમારા અન્નદાતાનું મરણ તાકો નહિ મનમા
અખુટ ધન વૈભવો મહેલો ને હસ્તીની સવારી છે
પીંજરથી પ્રાણને જાતા આ પૃથ્વી પર પથારી છે.
કરી ના દેશની સેવા કરી કાળાં તમે કેવાં,
પડયા પથ્થર તમે તેવા કે ધોબીને ગમે એવા.

ખમા—સહચરીઓ— (૧૩)

અહો સાહેલી.......શુરાનો સીંહ નાદ ગાજ્યો,
સમર જ્યોત જાગી રહી.
અહો સાહેલી..... ..ભારતનો ભાગ્ય રવી જાગ્યો,
જો વીર હાક વાગી રહી.
અંગે અંગે કેશરીયાં ચુદડીયો પહેરીશું—અહો૦
વીરાઓ જાગજો સંગ્રામે લાગજો,
લાલ રંગ લાવજો જામા ભીંજાવજો,
પડી ખખતરીયા ખારણે દેશ દાઝ કારણે,
લાવો વિજય રંગમાં
તજી ભારત વિભાવરી જયોતિ નુતનને ધરી,
પામો વિજય વિશ્વમાં—અહો૦

ખમા—ખરકસિંહ— (૧૪)

સ્વામી શુભ યશ પામો,
જામો જય ધ્વજ વસુધામાં,
ભીષણ રણમાં કર અસીધારી આવીશ પ્યારી

...જાદા વિહારા,
શ્રીવર થાસે સહાયકારી ધર્મ ધુરંધર ધરણી ધારી,
આપો સુકન સારા,
દેવી તું દેવી દારા.
પુજુ પ્રિતમ પ્યારા પાય તમારા—સ્વામી.

વીલાશી વંઠેલ— (૧૫)

પણ લીધુ પરનારી તજવાનું મે મનથી
હું પણ ઊધરેલો સુધર્યો કહું સોગનથી—
વીસરી દે ગઇ ગુજરી વાતો કેદાર કંકણ પેર્યું
હું પણ ડાહયો ડમરો થઇ બગ ધ્યાન હતું તે ખેર્યું
લીધી ટેક તો લઈ જાણુ જે ચીતડુ રાખી ચપશી
હું તો રાખીશ ચપશી તપશી તમે જવાના લપશી—

ખરકસિંહ— (૧૬)

જાવું અરી ઉર હણવા રણમાં
ગણુંના ભયને હણું જઈ ક્ષણમાં
સમર્થ છું પિતુ પ્રચંડ રણે,
જાઉં ધાઉં આજ ક્ષણે.
રણજીત-જાઓને અસી ધરીને—જાવું.

નાયકા— (૧૭)

કંકણીયા મોરા ખનનન(૨) ખલકેરે
પ્રીતમજી પ્યારા મનનન(૩) મલકેર
હો અણુવટ વીછીઆ ઠુમક ઠુમક ઠુમ (૩) ઠમકેરે
પીલાવું પ્યાંલી પ્રેમે પ્રાતમજી
રંગીલા રસીલા મારા મીઠા મોહનજી
પ્રીતમ પ્યાર જીગરતાર દીલ મોઝાર
પ્રીતિની બહાર પ્રકટેરે—

રૂપાળી— (૧૮)

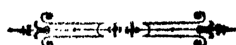
વદન આ સરદ ઈન્દુ સમ ભાળી,
જોગી દે ભગવો ભેખ ઉતારી—
રસીલી નયનો નખરાળી.

કુચ કટી આ જોઈ બને દંગ
મદન પણ પુઠળ ફેરા ખાય
જોબનીયું લુંટવાને લલચાય—વદન.

દેવલો–દેવલી (૧૯)

દેવલો દેવલીને મળજે પાછો વેલેરો વળજે.
આવું રમવાની ગરજે શું રમશું નક્કી કરજે,
રમશું રમત ગમત બહુ સારી વર વહુ વરવા વાળી.
વર બનીને થઇશું વાલા હું વહુના આવો લાલા.
કહીને ચુંબન તું કરજે........પાછો વેલેરો....

બીજો અંક સમાપ્ત.

અંક ત્રીજો.

યોગેશ્વરી— (૨૦)

સાચું શીયળ ધન સોનુ ગણાયે,
અદ્વૈત આનંદ જગમાં જણાયે.
વીનયી સુત્રામાં વૃત આદરે જો અરજુન સમ સુત પેદાજ થાયે
હીન્દનું જો હીત તમે ચીતમાં ચહો તો કામી કુકર્મી તણા મુળ જાયે

રણજીતસીંહ પન્ના; જીંદન—(૨૧)

તું લલના છે લટકાળી પ્રિય પન્ના પ્રેમદા પ્યારી
પાપ વાસના વીસારો પ્રિયતમ નીતિને ધારી
ભારે સાધુડી ભુંડી આવી તું કયાથી લુંડી
રાજાજી રાખો લાજ આજ :રઢીયાળા
જાણી જાણી શાણી શતિ સાધુડી તું સાચી નથી
સલુણા શું ? આમ કરો શરમ સ્વામીજી નથી ?
પન્ના મારી તું છે પ્યારી
હવે નથી હું સંસારી
વાહ રસીલી હૃદયે વસનારી... ..તુ૦

રંગીલા-રૂપાળી—

જોઈ સુરત તમારી આ મોહક મધુરી
મારા અંતમાં કંઈક કંઈક થાય છે
મને સાડી અપાવોને સારી.
જોઇએ જડ નાકે રૂપાળી
કે તો સાડી અપાવું
જડમાં હીરા જડાવું
કંકણ હેમના ઘડાવું
સારા સોનારા તેડાવું ઘડે–ટપ–ટપ–ટપ
(અપટુ ડેટ ફેસનમા ફરશું હાથ ગળામાં ઘાલી
રમણી નમણી છો રૂપાળી ગોહર કલકત્તાવાળી.)

હેવલો-હેવલી— (૨૩)

ચાલો પંથી પંખીડા પોપટજી–
મારી મેના ખોલો આ ઘુંઘટજી–
દીસો પુરા કપટી છો નફટજી–
આવા ભેટો................
(બટુકડી પણ બહુ બોલકણી....તોય તમારી ગોરી
બરછી જેવી આંખો મારી હાય હાય કાળજું લીધું કોરી,
ચાલો રંગે રમાડું પોપટજી;
મીઠા મેવા :(૨) ચખાડુ નફટજી—ચાલો.

વી-વં-રં-હે-હે— (૨૪)

જો જો લોકો આવા આશક નાદાન
પર નારીના પ્રેમે કરડાવ્યા કાન
કપાવ્યું નાક બનીને હેવાન
બગની સમાન ધરીને ધ્યાન
પર નારી મોબતથી થાશો હેરાન
કીધા જુવાનીનાં ખોટા ખ્યાલો
પરણ્યો છોડી બીજો ઘરમાં ઘાલ્યો
હાથે કરી મે તો ભવને બાળ્યો

જાહેર ખબર.

નીચે લખેલા ઓપેરા કંપનીમાંથી રે.કડી કીંમતે મળશે.

નાટકના ઓપેરા.

બ્રહ્મકુમારી	ગોપીચંદ
જગતસિંહ:	ધ્રુવ કુમાર
રણુજીતસિંહ	ભકતરાજ પીપાજી
શૈલબાલા	સુર શ્યામ
ઇન્દુમતી	રાધ–પ્રેમભક્તિ
રમણસુંદરી	વીર–દુર્ગાદાસ
સંસારી સાવિત્રી	ભક્ત પ્રહલાદ
સૂર્ય–કમળ	સત્યવાદી હરીશ્ચંદ્ર
પ્રેમની પુતળી	સૌરાષ્ટ્રનો સિંહ
કામાંધનાં કાવત્રાં	કચ્છ–કેશરી
સતી સુંદરબા	શૂરવિર શીવાજી.
દારા ઔરંગજેબ	મહારાણા પ્રતાપ.
વેરની વસુલાત	ચાંપરાજ હાડો.
નરસીંહ મહેતો	
મીરાંબાઇ	

ઉપર લખેલ દરેક ઓપેરાની કિ. ૪ આના.

માલીક.

બીજાનો '૨ અંતે ખુવાર (૨)
કાંટાનું બીછાનું જુતાનો માર

ચોગેશ્વરી— (૨૫)

કરો ના રોશ હે, રાજન, એ નાદાન નારી છે,
નકર રૂદન, બ્હેન જીંદન, જો ઉઘડી આંખ તારી છે.
આ અવનીમાં અધમ જનોની
અંતમાં થાયે આવી ગતીરે
પાપીનો પ્રલય થાય અન્તે ધર્મે જય થાય.

શાન્તિ! શાન્તિ! શાન્તિ!

સમાપ્ત.

